

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2022/7148
Styresak
19/26

Dokumentdato
05.03.2026
Møtedato
12.03.2026

ORIENTERINGSSAK

Status for arbeidet med UiB Realfaghøyden

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Multiconsult AS, Risikoanalyse
- Statsbygg, UiB, juni 2025: Konseptvalg for Rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget, (KVU).
- Styresak 4/26. Arbeidet med risikostyring ved UiB. Overordnet risikobilde 2026.

Saken gjelder

UiBs realfagsmiljøer utgjør en vesentlig del av den nasjonale FoU-kapasiteten. Omtrent 20 prosent av innsatsen innen naturvitenskap i Norge – og en betydelig del av Norges fremtidige evne til innovasjon og teknologisk utvikling befinner seg på UiB. I saken redegjøres det for arbeidet med [UiB Realfaghøyden](#). Det gis status for prosessen og konsekvenser og risiko ved manglende fremdrift blir belyst. UiB, Statsbygg og ekstern kvalitetssikrer har levert en konseptvalgutredning til Kunnskapsdepartementet og Finansdepartementet som vurderer at det utover fra 2030-tallet vil være svært vanskelig å opprettholde eksperimentell forskning og utdanningstilbud uten framdrift i prosjektet. UiB har i sin overordnede risikovurdering vurdert fremdrift i UiB Realfaghøyden som det viktigste og mest kritiske for UiB, styresak 4/26.

Styret bør derfor være særlig være oppmerksom på viktigheten av kontinuitet i prosjektet, herunder:

- At det snarest tas konseptvalg av anbefalt løsning for prosjektet
- Bevilgning til videre planlegging, prosjektering og gjennomføring av prosjektet kommer i statsbudsjettet for 2027

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Tore Tungodden
Universitetsdirektør

05.03.2026/Kjartan Nasset

Status for arbeidet med UiB Realfaghøyden

Bakgrunn

Formålet med denne saken er å gi status i arbeidet med prosjektet [UiB Realfaghøyden](#).

UiBs realfagsmiljøer utgjør en vesentlig del av den nasjonale FoU-kapasiteten. Omtrent 20 prosent av innsatsen innen naturvitenskap i Norge – og dermed en betydelig del av Norges fremtidige evne til innovasjon og teknologisk utvikling befinner seg på UiB. Hele 36 prosent av UiBs egne FoU-årsverk er innenfor dette området.

UiB Realfaghøyden skal legge til rette for ny kunnskap som fremmer omstilling, verdiskaping og bærekraft. Denne satsingen på UiBs store realfags – og teknologimiljø er kritisk viktig for å sikre videre utvikling og styrking av Norges naturvitenskapelige og teknologiske kompetanse og kunnskapsbase. Infrastruktur for undervisning, eksperimentell forskningsvirksomhet, innovasjon og IKT, som ivaretar arbeidsmiljø og fellesfunksjoner, er en viktig forutsetning. Prosjektet vil bety en kraftig styrking av de viktige utdanningene som skal støtte opp under en nasjonal realfagssatsing og gi et kompetanseløft for næringslivet. Sterke samarbeidspartnere som NORCE og Nansensenteret er lokalisert i umiddelbar nærhet.

Realfagbygget (47000 kvm) og Fysikkbygget (9400 kvm) er to viktige bygninger for UiB og Fakultetet for naturvitenskap og teknologi (NT fakultetet). I disse to bygningene foregår store deler av undervisnings- og forskningsarbeidet ved NT-fakultetet. Både Realfag- og Fysikkbygget er godt vedlikeholdt, men har overskredet teknisk levealder, og må rehabiliteres for å møte fremtidens behov for moderne laboratorier og forskningsinfrastrukturer som er fundamentet for å drive eksperimentell virksomhet. Kunnskapsdepartementet har derfor gitt UiB mandat til å sette i gang utredningsarbeid.

UiB har i samarbeid med Statsbygg utredet flere alternativ for rehabilitering, samt alternativ for nybygg, beskrevet i Konsekvensutredningsrapport (KVU, juni 2025, oversendt Kunnskap- og Finansdepartementet) Statsbygg anbefaler konsept som innebærer totalrehabilitering av de to byggene, samt etablering av et «avlastningsbygg» på ca. 14.000 kvadratmeter BTA. Alternativet kommer best ut i ikke-prissatte virkninger fordi det har minst ulemper i byggeperioden og den beste permanente løsningen for forskning og utdanning, og det konkluderes med at dette konseptet er det beste både for UiB og samfunnet.

Med bakgrunn i KVU-rapporten ble det gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS1) som ble ferdigstilt og presentert for Kunnskapsdepartementet, desember 2025. KS1 bekrefter UiB og Statsbygg sin anbefalte løsning og at denne er samfunnsøkonomisk mest lønnsom å gjennomføre.

UiB, Statsbygg og ekstern kvalitetssikrer vurderer at det utover i 2030-tallet vil være vanskelig å opprettholde fag og utdanningstilbud som er basert på den eksperimentelle forskningen og dermed må begynne å stenge ned faglig aktivitet. Det innebærer også at fakultetet ikke vil kunne gjennomføre sine forskningsmessige kontraktsforpliktelser ovenfor eksterne oppdragsgivere og brukere av den nasjonale forskningsinfrastrukturen ved UiB. Fakultetet vil heller ikke lengre være konkurransedyktig når det gjelder å rekruttere og beholde fremragende forskere og studenter eller klare å innhente nasjonale og internasjonale forskningsmidler. De samfunnsøkonomiske kostnadene vil være store i form av at omfanget og kvaliteten på forskning og utdanning ved UiB gradvis forringes, og til slutt opphører. I fravær av større investeringstiltak for å oppgradere bygg og tekniske anlegg forventer vi at en gradvis nedstengning av forsknings- og utdanningsaktiviteten i Fysikkbygget og Realfagbygget vil starte rundt 2035.

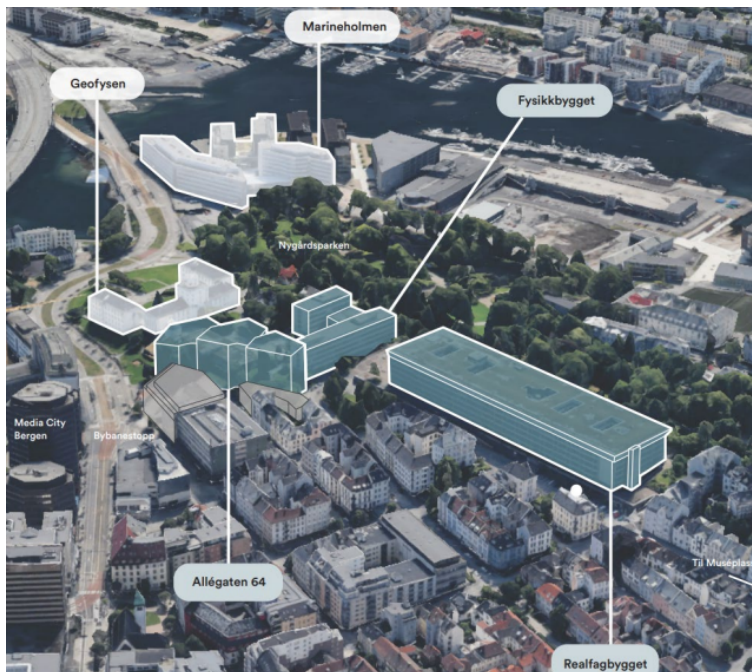
Dårlig tilstand og lav kapasitet på ventilasjonsanlegget i Fysikkbygget og Realfagbygget gir dårlig inneklima, begrenser bruken av de eksperimentelle arealene og har medført opphør av kantinedriften i Realfagbygget. El-anlegget er også gått ut på dato, har for lite kapasitet for dagens bruk og risiko for varmgang øker stadig. Hyppige driftsavbrudd gir nedetid på laboratoriene og medfører økt ressursbruk knyttet til feilretting. Dette har negative konsekvenser for omfang og kvalitet på forskning og utdanning ved Fakultetet for naturvitenskap og teknologi.

Tak og fasader har dårlig tilstand, og byggene har dårlig brannsikring. Dette medfører økende HMS-risiko med fare for liv og helse. Uten større investeringer vil situasjonen forverre seg. Magasinene til Universitetsmuseet har problemer med høyt radonnivå, motstand for skadedyr og gjentakende lekkasjer ned i magasinene i de delene som ligger ut mot Allégaten.

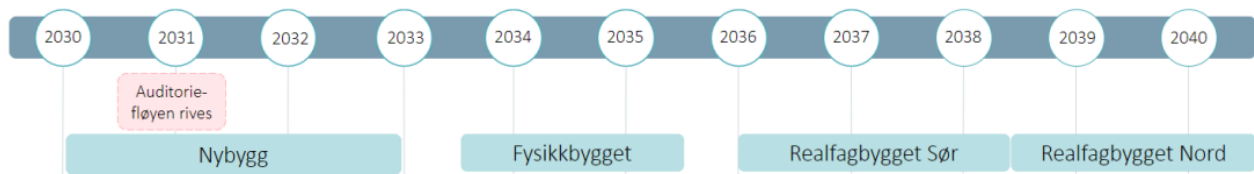
For Universitetsmuseets avdeling for naturhistorie betyr fravær av tiltak at risikoen for skader på gjenstandene i magasinene gradvis øker, og at de til slutt må flytte samlingen. For museets samlinger kan nedetid og forringelse av de tekniske anleggene føre til tap av viktige nasjonale kulturminner.

Det andre problemet er knyttet til at dagens lokaler ikke understøtter en effektiv kunnskapsproduksjon og undervisning. Blant annet ligger laboratorier og støtteareal som hører sammen spredt, arbeidsplassarealet er lite tilpasset dagens behov og det mangler fellesoner. Videre mangler fakultetet undervisningsrom som understøtter studentaktiv læring og fellesarealer som kantine og uformelle møte- og læringsarealer. Eksisterende fellesarealer har dårlige lysforhold, dårlig akustikk, er slitt og lite moderne

Risiko og sårbarhetsanalyse utarbeidet av Multiconsult AS underbygger disse vurderingene. Rapporten slår fast at både Realfagbygget (fra 1977) og Fysikkbygget (fra 1969) har passert sin tekniske levealder med 20 til 30 år. Til tross for godt og systematisk vedlikehold, er de tekniske anleggene utdaterte, i dårlig stand og underdimensjonerte, særlig for laboratorier med krav til ventilasjon og inneklima. Tilstanden innebærer økende risiko for brukerne og truer både forskning og undervisning.

Figur 1, Illustrasjon av anbefalt konsept med nytt bygg i Allégaten 64.

Figur 2, Gjennomføringsstrategi for anbefalt konsept med et avlastningsbygg på 14.250 kvm BTA».

Den eksterne kvalitetssikringen konkluderer med at den anbefalte løsningen fra UiB og Statsbygg er samfunnsøkonomisk lønnsom. Den innebærer:

- Rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget i fire trinn
- Oppføring av nytt avlastningsbygg i Allégaten 64
- Totalt areal: ca. 71 000 m²
- Estimert kostnad: ca. 7,4 milliarder kroner (inkl. mva.)

For å komme i gang med prosjektet må regjeringen bevilge 70 millioner kroner til forprosjektet i statsbudsjettet for 2027, samt gi signal om langsiktig finansiering.

Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret etter hvert som prosjektet utvikler seg, med konkrete punkt som:

- Milepæler, beslutningspunkt
- Bevilgninger
- Videre organisering av prosjektet i planlegging og utførelsesfase

Universitetsdirektøren sine kommentarer

UiB Realfaghøyden - rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget - er Norges største teknologi- og realfagssatsning. Det vil være et viktig virkemiddel i å håndtere den nasjonale realfagskrisen der færre unge velger realfag, samtidig som samfunnet etterspør teknologer, ingeniører og naturvitere. Campusprosjektet er en ekstraordinær satsning for verdensledende fagmiljø innen kunstig intelligens, havvind, karbonfangst- og lagring, lagring av blått hydrogen og andre teknologier som vil være en viktig del av vår fremtidige økonomi.

UiB Realfaghøyden er også en kraftig satsning på de viktige utdanningene som skal støtte opp under en nasjonal realfagssatsning og et kompetanseløft for næringslivet. Skal Norge lykkes med grønn omstilling, energi, digitalisering og ny industri, trenger vi sterke, internasjonale fagmiljøer som samarbeider tett med arbeidslivet. UiB Realfaghøyden er derfor ikke et lokalt byggeprosjekt, men et nasjonalt kunnskapsløft.

UiB har hatt et svært godt og konstruktivt samarbeid med Statsbygg og Kunnskapsdepartementet for å utarbeide et tilfredsstillende grunnlag for prosjektet som ivaretar kritisk viktige faglige behov og samtidig ivareta hensyn til bærekraft og økonomi. Prosjektet har vært gjennom kvalitetssikring i henhold til statens modell for større byggeprosjekter. Kunnskapsdepartementet og Finansdepartementet mottok før jul en ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredningen for UiB Realfaghøyden som bekrefter anbefalingen fra UiB og Statsbygg: Realfagbygget og Fysikkbygget ved UiB bør rehabiliteres, og det bør oppføres et nytt avlastningsbygg. I den eksterne kvalitetssikringen bekreftes også økonomisk ramme for prosjektet slik det ble spilt inn fra UiB og Statsbygg. Dette er svært sjeldent for så store prosjekter og viser at det også er gjort et svært godt arbeid fra fagmiljøene og Eiendomsavdelingen i å utvikle prosjektet.

Snarlig oppstart og kontinuitet i dette prosjektet er vurdert som kritisk viktig for at UiB slik det ble påpekt i UiB sin overordnede risikovurdering. Ytterligere forsinkelser i prosjektet vil ha kritiske konsekvenser for den nasjonale realfagskapasiteten og enhver forskyving av prosjektet gir stor risiko for at byggene når teknisk levealder og det dermed blir umulig å opprettholde faglig aktivitet og infrastruktur. De samfunnsøkonomiske konsekvensene vil være betydelige dersom arbeidet ikke kommer i gang i 2027, og UiB får betydelige utfordringer med å levere på sitt samfunnsoppdrag. Det haster derfor med en endelig beslutning der regjeringen tar konseptvalg og at det gis midler til forprosjektet i Statsbudsjettet for 2027.

Universitetsledelsen har arbeidet langsiktig og målrettet med å forankre prosjektet regionalt og nasjonalt. Vi registrerer at det er stor tverrpolitisk støtte til prosjektet og at kompetansen og kapasiteten disse fagmiljøene representerer samsvarer svært godt med Regjeringens egne ambisjoner. UiB Realfaghøyden er helt avgjørende for at Norge skal realisere nasjonale og internasjonale muligheter innenfor teknologi og realfag som er helt nødvendig for å ruste landet for fremtiden.

05.03.2026/Kjartan Nesset

Vedlegg:

- [Konseptvalg for rehabilitering av realfagbygget og fysikkbygget, juni 2025. Statsbygg, UiB.](#)
- UiB Realfaghøyden - "1 sider" - UiB 2026

Norges største satsing på realfag og teknologi

Hva handler UiB Realfaghøyden om?

Universitetet i Bergen er blant de ledende universitetene i Norge på realfag og teknologi. Vi leverer fremtidens kompetanse innenfor fagområder som er avgjørende for grønn omstilling, energi, hav og digitalisering.

To bygg på Nygårdshøyden, Realfagbygget (1977) og Fysikkbygget (1969), utgjør hjertet i UiB Realfaghøyden. Men:

- Byggene har passert teknisk levealder med 20–30 år.
- Infrastruktur er i ferd med å bryte sammen.
- Utdaterte arealer som ikke støtter forskning og utdanning.

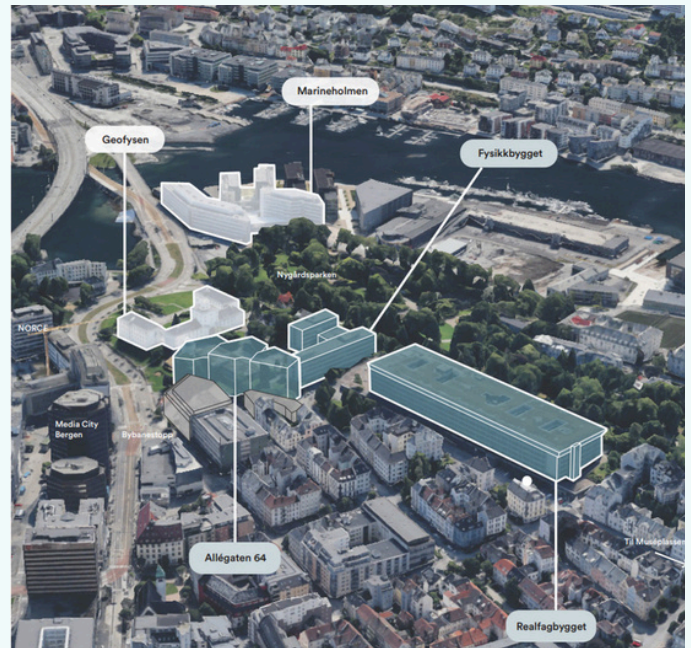
UiB skal realisere Norges største gjenbruksprosjekt. Uten rask igangsetting vil forskning og utdanning gradvis stoppe opp.

Hva er status for UiB Realfaghøyden?

- Ekstern kvalitetssikring (KS1) er levert av Norconsult (des. 2025).
- KS1 bekrefter UiBs og Statsbygg anbefalte løsning og at denne er samfunnsøkonomisk lønnsom.
- Rapporten anbefaler rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget, i tillegg til å oppføre et avlastningsbygg.
- Nå gjenstår kun politisk beslutning om konseptvalg.

Hva trenger UiB Realfaghøyden nå?

- Konseptvalg fra regjeringen innen regjeringens marskonferanse 2026.
- 70 millioner i bevilgning til forprosjekt i Statsbudsjettet for 2027.
- Langsiktig finansiering.

Hvorfor er UiB Realfaghøyden viktig for Norge?

- Sikrer Norges posisjon innen realfag og teknologi.
- Bidrar til økt studentrekruttering til real- og teknologifagene.
- Styrker næringslivets innovasjonskraft gjennom samarbeid med UiB.

Om anbefalt løsning

- Rehabiliter Realfagbygget og Fysikkbygget i fire trinn.
- Oppføre nytt avlastningsbygg i Allégaten 64.
- Totalt areal: ca. 71 000 m².
- Forventet kostnad: ca. 7,4 mrd. kroner inkl. mva.
- Forprosjekt planlagt 2027–2030.

